

Sygn. akt: III AUa 681/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSO del. Magdalena Lisowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Sztuka

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **R. C. (1) i K. C. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

na skutek apelacji R. C. (1) i K. C. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 stycznia 2013 r., sygn. akt: VIII U 3321/12,

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od R. C. (1) i K. C. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwoty po 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 681/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że K. C. (1) nie podlega od dnia 1 lutego 2012r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik (...) R. C. (1) z siedzibą w Ł.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że przeprowadzone postępowanie dało podstawy do uznania, iż K. C. (1) nie łączył z firmą (...) stosunek pracy, a zawarta umowa o pracę miała jedynie na celu uzyskanie tytułu do ubezpieczeń społecznych i następnie skorzystanie ze świadczeń z tego ubezpieczenia.

Odwołania od powyższej decyzji wnieśli K. C. (1) i R. C. (2) wnosząc o jej zmianę i objęcie K. C. (1) ubezpieczeniem społecznym.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołań.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013r. Sąd Okręgowy w Łodzi: 1. oddalił odwołania;

2. oddalił wniosek pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zasądzenie od R. C. (1) i K. C. kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło w następującym stanie faktycznym:

Wnioskodawczyni K. F. (obecnie C.) ur. (...), w 2010 roku ukończyła wyższe studia stacjonarne na kierunku Matematyka w specjalności Matematyka (...) i (...).

W okresie od dnia 1 września 2008 roku do dnia 6 marca 2010 roku była zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy w (...) Bank S.A. jako stażysta i referent.

W 2009 roku K. C. (1) ukończyła kurs dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych.

Od dnia 5 sierpnia 2010 roku do dnia 4 listopada 2010 roku wnioskodawczyni była zatrudniona w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, w pełnym wymiarze czasu pracy, jako sprzedawca.

Od dnia 24 stycznia 2011 roku odwołująca się została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w (...) BANK S.A. (obecnie (...) Bank (...) S.A.) w pełnym wymiarze czasu pracy, jako doradca junior do 31 maja 2012 roku. Z tytułu zatrudnienia w 2012 roku wykazano jako podstawę wymiaru składek kwoty: w styczniu - 2.691,95 zł, w lutym - 2.821,20 zł, marcu 1.934,50 zł, w okresie kwiecień-czerwiec - 0,00 zł.

W dniu 23 listopada 2011 roku K. C. (1) zgłosiła się do lekarza ginekologa, który potwierdził u niej ciążę, termin porodu był przewidywany na dzień 21 lipca 2012 roku.

W dniu 1 lutego 2012 roku K. C. (1) zawarła z R. C. (1) (...) R. C. (2) umowę o pracę na czas nieokreślony, w wymiarze 1/2 etatu, na stanowisku N. Business (...) Manager, ze wskazaniem miejsca wykonywania pracy przy ul. (...) lok. 8/8A w Ł., za wynagrodzeniem 4.215,00 zł brutto. W umowie o pracę ustalono normę czasu pracy po 4 godziny dziennie, 20 godzin tygodniowo.

R. C. (1) w czasie zawierania umowy o pracę z wnioskodawczynią wiedział, że jest ona w ciąży.

R. C. (1) prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą (...) R. C. (1) z siedzibą w Ł. przy ul. (...) lok. 8/8a i z tego tytułu był zgłoszony tylko do ubezpieczenia zdrowotnego, a od dnia 19 kwietnia 2012 roku został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako płatnik składek. Do czasu zatrudnienia wnioskodawczyni nie zatrudniał innych pracowników. Jednocześnie wnioskodawca był Prezesem Zarządu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością działającej w branży reklamowej.

Z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wnioskodawczyni została zgłoszona w dniu 2 lutego 2012 roku przez płatnika R. C. (1) do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 1 lutego 2012 roku, ze wskazaną podstawą wymiaru składek w kwocie 4.215,00 zł.

W związku z zatrudnieniem wnioskodawczyni w (...) została sporządzona dokumentacja: zaświadczenie lekarskie z dnia 26 stycznia 2012 roku stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku N. Business (...) Manager (jako pracy siedzącej/ spotkania z klientami), oświadczenie dla celów obliczania zaliczek na podatek dochodowy z dnia 30 stycznia 2012 roku.

W ramach zatrudnienia u wnioskodawcy odwołująca się miała świadczyć pracę w domu, czasami w siedzibie firmy, w dowolnych godzinach. R. C. (1) nie rozliczał wnioskodawczyni z czasu pracy, nie miała ona ustalonego pisemnego zakresu obowiązków. Wnioskodawczyni miała przygotować konspekt strony internetowej, do tworzenia którego pobierać miała informacje z Internetu, zwłaszcza z firm konkurencyjnych zajmujących się podobną co wnioskodawca branżą oraz utworzyć bazę klientów. Docelowo skarżąca miała wysyłać oferty do klientów.

K. C. (1) nie posiadała doświadczenia w branży reklamowej. Jednocześnie świadczyła ona w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w Banku.

Strona internetowa firmy (...) została wykonana przez grafika komputerowego.

W okresie od dnia 5 marca 2012 roku do dnia 9 marca 2012 roku, w dniu 12 marca 2012 roku oraz od dnia 19 marca 2012 roku do dnia 21 lipca 2012 roku K. C. (1) była niezdolna do pracy w okresie ciąży.

W okresie nieobecności wnioskodawczym w pracy R. C. (1) nie zatrudnił żadnego pracownika na jej miejsce.

W dniu 14 kwietnia 2012 roku wnioskodawczym zawarła związek małżeński z T. C., bratem jej pracodawcy R. C. (1).

Od daty ślubu wnioskodawczynie używała nazwiska C..

Z tytułu zatrudnienia w (...) wykazano podstawę wymiaru składek w wysokości: w lutym 2012 roku - 4.215,00 zł, w marcu 2012 1.545,50 zł, w następnych miesiącach - 0,00 zł.

Od dnia 1 czerwca 2012 roku umowa wnioskodawczynie o pracę z (...) Bank (...) S.A. uległa przedłużeniu do dnia porodu, tj. do dnia 21 lipca 2012 roku.

Od dnia 22 lipca 2012 roku K. C. (1) została wyrejestrowana z ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w (...) Bank (...) S.A.

Firma (...) R. C. (1) w 2011 roku wykazała przychody w wysokości 492.847,59 zł, w tym za: I - 73.907,29 zł, za II - 25.285,51 zł, III - 33.750,29 zł, IV - 41.709,86 zł, V - 90.202,97 zł, VI - 47.236,50, VII - 50.729,71 zł, VIII - 22.473,29 zł, IX - 22.568,10 zł, X - 30.892,64 zł, XI - 10.054,36 zł, XII - 44.037,07 zł,

a w 2012 roku za: I - 48.540,12 zł, II - 14.056,54 zł, III - 48.219,94 zł, IV - 15.811,14 zł, V - 5.001,89 zł, VI - 6,84 zł, VIII - 1.200,00 zł, IX - 5.600,00 zł, X - 1.200,00 zł.

Od marca 2012 roku R. C. (1) podjął decyzję o nierozwijaniu jednoosobowej działalności gospodarczej i zaangażował się w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołania nie zasługują na uwzględnienie i jako takie podlegają oddaleniu. Stan faktyczny ustalony w niniejszej sprawie daje bowiem podstawę do przyjęcia, że umowa o pracę zawarta przez K. C. (1) i (...) R. C. (1) jest nieważna w świetle art. 83 k.c. w zw. z art. 300 k.p., ponieważ została zawarta dla pozorów. Strony nie miały zamiaru realizować obowiązków wynikających z umowy o pracę, a jedynym jej celem było umożliwienie K. C. (2) skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Z tego też powodu K. C. (1) nie spełniała warunku do objęcia ubezpieczeniami społecznymi pracowników w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), od dnia 1 lutego 2012r., bowiem w tym okresie nie była osobą pozostającą w stosunku pracy zgodnie z art. 8 ust. 1 tej ustawy. Kierując się powyższymi względami Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił wniosek pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zasądzenie od wnioskodawców R. C. (1) i K. C. (1) kosztów zastępstwa procesowego w oparciu o art. 109 § 1 k.p.c., albowiem przedmiotowy wniosek został złożony po zamknięciu rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku.

W apelacji K. C. (1) i R. C. (1) zaskarżyli powyższy wyrok w całości, zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez: - odmowę wiarygodności listom płać za miesiące luty 2012 roku i marzec 2012 roku przedłożonym przez wnioskodawców, na których to listach płać wnioskodawczynie figuruje jako K. C. (1) chociaż w tym okresie wnioskodawczynie nie była jeszcze zamężna i używała nazwiska panieńskiego - F. i w konsekwencji ustalenie,

że wynagrodzenie z tytułu wykonywanej przez wnioskodawczynię pracy we wskazanym okresie lutego i marca 2012 roku nie było jej faktycznie wypłacone, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności zeznania wnioskodawcy, nie daje podstaw do uznania w/w list płac za niewiarygodne z uwagi na fakt, iż błąd w nazwisku wnioskodawczyni na listach płac było wynikiem błędu biura księgowego, a konkretnie wynikał z działania księgowego oprogramowania komputerowego, a w konsekwencji istniały podstawy do ustalenia, że wynagrodzenie zostało faktycznie wnioskodawczyni wypłacone,

- odmowę wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy, w zakresie w jakim wnioskodawca wskazał, że umieszczenie nazwiska C. na listach płac z okresu przed zamążpójściem wnioskodawczym wynikało z błędu popełnionego przez biuro księgowe, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w szczególności nazwisko wnioskodawczyni zamieszczone w zgłoszeniu do ubezpieczenia społecznego, tj. F., nie daje podstaw do uznania zeznań wnioskodawcy za niewiarygodne we wskazanym zakresie i dokonywania ustaleń faktycznych w oparciu jedynie o literalną wykładnię załączonych do sprawy list płac za okres luty i marzec 2012 roku,

- przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, nierozważenie zebranego materiału w sposób wszechstronny i naruszenie zasad logicznego rozumowania w zakresie oceny wiarygodności przeprowadzonych dowodów z list płac za miesiące luty i marzec 2012 roku oraz dowodów z zeznań wnioskodawcy i przyjęcie, że wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę nie zostało faktycznie wypłacone wnioskodawczyni, podczas gdy prawidłowa ocena list płac oraz zeznań wnioskodawcy oraz pozostałego materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wynagrodzenie zostało wnioskodawczym wypłacone;

- przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, nierozważenie zebranego materiału w sposób wszechstronny i ustalenie stanu faktycznego w oparciu o fragment zebranego w sprawie materiału dowodowego tzn. w oparciu o „zgromadzoną dokumentację”, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego wymaga rozważenia całokształtu dowodów bez uprzywilejowywania pisemnych źródeł dowodowych w stosunku do źródeł osobowych,

- odmowę wiarygodności zeznaniom wnioskodawczyni, w zakresie w jakim wskazała ona dzienną ilość godzin pracy w banku, pór dnia, w których wykonywała prace w banku, ilości posiadanych przez nią nadgodzin i obowiązujących w banku zasad odbierania dni i godzin wolnych w zamian za przepracowane nadgodziny oraz ilości godzin i pór dnia, w których wnioskodawczyni wykonywała pracę na rzecz wnioskodawcy, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania zeznań wnioskodawczym za niewiarygodne we wskazanym zakresie i dokonywania ustaleń faktycznych w oparciu jedynie o wybrane elementy materiału dowodowego,

- odmowę wiarygodności zeznaniom wnioskodawców, w zakresie w jakim wnioskodawcy zeznali, że wnioskodawca przekazał wnioskodawczyni ustnie zakres obowiązków i w konsekwencji ustalenie, że brak pisemnego potwierdzenia zakresu obowiązków determinuje istnienie stosunku pracy pomiędzy wnioskodawcami, podczas gdy okoliczność ustnego przekazania zakresu obowiązków wnioskodawczyni nie została podważona żadnym innym dowodem, a ponadto brak pisemnego zakresu obowiązków pracownika nie wyklucza zgodnie z treścią przepisów kodeksu pracy istnienia i wykonywania pracy w ramach umowy o pracę;

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. art. 227 k.p.c. poprzez odmowę mocy dowodowej złożonym do akt postępowania: wydrukowi maila adresowanego do R. C. (1) od K. F. z dnia 18 marca 2012 roku (k. 23), wydrukowi zestawu nazw i adresów agencji (k. 24-53), wydrukowi strony internetowej (k. 55-66) i w konsekwencji ustalenie okoliczności mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w oparciu jedynie o fragment materiału dowodowego, podczas gdy wskazane dowody były przydatne do ustalenia okoliczności mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy - okoliczności świadczenia pracy przez wnioskodawczynię i pozwalały na ocenę zasadności żądania wnioskodawców;

II. naruszenie prawa materialnego, tj. naruszenie:

1. art. 83 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że umowa o pracę zawarta pomiędzy wnioskodawcami była czynnością pozorną, podczas gdy wolą wnioskodawców było nawiązanie stosunku pracy, wnioskodawczym miała świadomość obowiązku świadczenia pracy, a wnioskodawca chciał z tej pracy korzystać;

2. art. 58 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że umowa o pracę zawarta pomiędzy wnioskodawcami służyła obejściu prawa podczas gdy o obejściu prawa można mówić gdy czynność pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana, nie ma natomiast na celu obejścia prawa dokonanie czynności prawnej dla osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością – także gdy skutkiem tym jest objęcie ubezpieczeniem społecznym i korzystanie z wynikających z niego świadczeń.

Wskazując na wyżej wymienione podstawy apelacji skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji oraz zasądzenie od organu na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Objęcie ubezpieczeniem zarówno obowiązkowym, jak i dobrowolnym może nastąpić tylko wówczas, gdy osoba zgłaszana do ubezpieczeń spełnia określone warunki. Osoby posiadające tytuł do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, do obowiązkowego lub dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, a także ubezpieczenia wypadkowego wymienione są w przepisach art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 12 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 – tekst jednolity z późn. zm.). Z mocy wskazanych norm pracownicy podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu. Ubezpieczenie to powstaje z mocy prawa z chwilą nawiązania stosunku pracy, a wygasa z dniem jego ustania – art. 13 pkt 1 ustawy. Zgłoszenie do ubezpieczenia odnosi jednak swój cel tylko wtedy, gdy osoba zgłoszona jest pracownikiem, a więc gdy skutecznie nawiązany został stosunek pracy.

Zarówno w judykaturze jak i w doktrynie ugruntowany jest pogląd, że nie podlega pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu osoba, która zawarła umowę o pracę dla pozorów, a więc w sytuacji, gdy przy składaniu oświadczeń woli obie strony miały świadomość, że osoba ta, określona w umowie jako pracownik, nie będzie świadczyć pracy, a druga strona, określona w umowie jako pracodawca, nie będzie z tej pracy korzystać. Pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy. Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem – art. 22 § 1 k.p. O tym, czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem formalne zawarcie (podpisanie) umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy – przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozorną polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2008r., I UK 223/07, LEX nr 442836, wyrok z dnia 5 października 2006r., I UK 120/06, OSNP 2007/19-20/294, M. Raczkowski „Pozorność w umownych stosunkach pracy” Lewis-Nexis, W-wa 2010, s. 200-202).

Sąd Okręgowy prowadząc w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe zmierzał do dokonania ustaleń, czy istotnie K. C. (1) wykonywała na rzecz firmy (...) R. C. (1) pracę w rozumieniu art. 22 k.p., czy też nie. Skoro bowiem, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, ubezpieczeniem społecznym podlegają pracownicy, a za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, to koniecznym warunkiem objęcia ubezpieczeniami jest istnienie tego stosunku

prawnego. Zawarcie umowy o pracę stanowi czynność prawną, jeśli więc umowa o pracę jest nieważna z powodu wady oświadczenia woli pod postacią pozorności, to i sam stosunek pracy nie powstaje. Natomiast o pozorności czynności prawnej wnioskować należy z całokształtu okoliczności dotyczących momentu zawarcia umowy, jak i przez pryzmat zdarzeń późniejszych.

Z ustaleń Sądu pierwszej instancji jednoznacznie wynika, że pomiędzy K. C. (1) a firmą (...) R. C. (1) doszło do zawarcia umowy o pracę, która to umowa nie była faktycznie realizowana. Sąd Apelacyjny w pełni podziela te ustalenia. Umowa o pracę zawarta w dniu 1 lutego 2012r. między K. C. (1) i R. C. (1) prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) jest nieważna, była bowiem zawarta dla pozorów, aby wnioskodawczyni mogła uzyskać zasiłek chorobowy i macierzyński. Umowa sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. K. C. (1) zainteresowana objęciem jej ubezpieczeniem społecznym, pracy faktycznie nie podjęła i jej nie świadczyła, a obie strony od samego początku miały świadomość, że umowa nie będzie obowiązywać, a jej zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będą krótkotrwałe. Wnioskodawczyni nie świadczyła pracy i tym samym nie spełniała warunku objęcia ubezpieczeniami społecznymi pracowników w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1, cytowanej już ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, od 1 kwietnia 2009r.

Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił okoliczności towarzyszące zawarciu umowy i zbadał właściwy motyw działania stron. Słusznie również nie dał wiary zeznaniom odwołujących i świadka, że strony łączył stosunek pracy od 1 lutego 2012r. Zważyć bowiem należy, że jedynymi dowodami zatrudnienia wnioskodawczyni są umowa o pracę, sprzeczne zeznania odwołujących oraz dokumentacja pracownicza, która sama w sobie potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia, a nie jest dowodem faktycznego nawiązania pomiędzy stronami stosunku pracy.

Zgodnie z art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Stwierdzić zatem należy, że stosunek pracy łączący K. C. (1) i R. C. (1) nie odpowiadał cechom wymienionym w powyższym przepisie. K. C. (1) została zatrudniona na stanowisku new business account manager, miała świadczyć pracę w miejscu i czasie określonym przez pracodawcę, za którą miała otrzymywać określone w umowie wynagrodzenie. Odwołujący jednak nie wykazali, że wnioskodawczyni codziennie w ściśle określonych godzinach i miejscu, w wymiarze 1/2 etatu, świadczyła pracę na rzecz R. C. (1) w granicach powierzonych obowiązków i stanowiska. Odwołujący bowiem zgodnie zeznali, że K. C. (1) nie była rozliczana z przepracowanych godzin pracy, miała dowolność w zakresie wyboru godzin pracy. K. C. (1) miała świadczyć pracę zarówno w domu, jak i w siedzibie firmy, jednakże z zeznań R. C. (2) wynika, że w istocie nie wiedział gdzie i kiedy jego jedyny dotychczas pracownik wykonywał pracę. W pełni uprawnione jest zatem stwierdzenie, że stosunek prawny łączący strony nie zawierał cech charakterystycznych dla stosunku pracy. Wbrew twierdzeniu apelujących, analizując zgromadzony materiał dowodowy prawidłowo uznał Sąd Okręgowy, że stosunek prawny łączący wnioskodawczynię i jej szwagra nie może być zakwalifikowany jako umowa o pracę bowiem brak jest wszystkich cech stosunku pracy, a mianowicie podporządkowania wnioskodawczyni pracodawcy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w świetle ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, istnieją podstawy do przyjęcia w rozpoznawanej sprawie pozorności umowy o pracę, w rozumieniu art. 83 § 1 k.c., zawartej pomiędzy odwołującymi. Zgodnie z tym przepisem nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie dla pozorów. Pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają wywołania określonych skutków prawnych – skutków pozornie złożonych oświadczeń woli. Celem wykazania nieważności umowy z powodu jej pozorności niezbędnym jest udowodnienie, że obie strony miały świadomość i zamiar nie wywoływania skutków prawnych określonych w składanych oświadczeniach woli. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykazał pozorność spornej umowy o pracę.

W rozpoznawanej sprawie istnieją także podstawy do przyjęcia – jak słusznie stwierdził również Sąd I instancji - że obu stronom spornej umowy o pracę przyświecał jedynie cel zapewnienia wnioskodawczyni świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Wskazać przy tym należy, że samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2006r, III UK 156/05, LEX nr 272549). Trudno bowiem uznać, że dążenie

do uzyskania przez zawarcie umowy o pracę ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym może być uznane za zmierzające do dokonania czynności sprzecznej z prawem albo mającej na celu obejście prawa. Przeciwnie jest to postępowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia. Istotnym jest natomiast, czy w związku z zawarciem umowy o pracę, zobowiązania z niej wynikające były wykonywane, a konkretnie czy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2001r., II UKN 258/00, wyrok Sądu Najwyższego z 5 października 2005 r., I UK 32/05, OSNP 2006/15-16/249). Cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie może bowiem oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań oraz korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawarciu umowy o pracę na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia (np. urodzeniem dziecka) i ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania świadczeń obliczonych od tej podstawy. Taka umowa o pracę jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 października 2005r. II UK 43/05, OSN Nr 15-16 poz. 251).

K. C. (2) jako new business account manager miała wykonywać swoje czynności pracownicze w siedzibie firmy przy ul. (...) lok. 8/8A w Ł. i należało do nich przygotowanie konspektu strony internetowej oraz utworzenie bazy klientów oraz docelowo wysyłanie ofert do klientów. Pracę miała świadczyć 4 godziny dziennie, 20 godzin tygodniowo. Jednakże w trakcie postępowania w sprawie nie przedstawiono żadnych dowodów potwierdzających faktyczne wykonywanie przez K. C. (1) obowiązków pracowniczych polegających na stworzeniu konspektu strony internetowej i bazy klientów. Przedłożone przez odwołujących wydruki zestawu nazw i adresów agencji, wydruki ze strony internetowej firmy (...) nie są dowodem na faktyczne świadczenie pracy przez wnioskodawczynię, albowiem nie wynika z nich, że to tylko i wyłącznie ona zajmowała się w pewnym zakresie ich stworzeniem w ramach stosunku pracy. Tym bardziej, że jak w sprawie ustalono, stroną internetową tworzył grafik komputerowy. Nadto brak pisemnego zakresu obowiązków powoduje, że niemożliwa jest weryfikacja dokonania przez wnioskodawczynię w pracy jakiegokolwiek czynności. Brak jest dokumentów, poza listami płac podpisanymi przez K. C. (1), które mogłyby stanowić dowód, że świadczyła pracę. Ponadto, słusznie uznał Sąd Okręgowy, że zatrudnienie K. C. (1) nie było podyktowane rzeczywistą potrzebą zaangażowania pracownika. Pracodawca nie przedstawił dowodów uzasadniających potrzebę zatrudnienia pracownika na podstawie umowy o pracę, zaś we wcześniejszym wieloletnim okresie prowadzenia działalności gospodarczej, wnioskodawca nie był zainteresowany zatrudnianiem pracownika.

Dodatkowym faktem potwierdzającym rzeczywisty cel zawarcia umowy o pracę jakim było uzyskanie prawa do zasiłku chorobowego i macierzyńskiego, jest okoliczność, że kiedy K. C. (1) przebywała na zwolnieniu lekarskim nie zatrudniono żadnej osoby na jej miejsce, nawet na zastępstwo, a jej obowiązki przejął sam właściciel firmy.

Wobec powyższych okoliczności, Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że strony skonstruowały określoną sytuację prawną dla potrzeb uzyskania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, a łącząca strony umowa o pracę była w istocie umową pozorną i z mocy prawa nieważną, a to w myśl art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że K. C. (1) od dnia zawarcia umowy o pracę z R. C. (1), tj. od 1 lutego 2012r. nie podlega z tytułu tego zatrudnienia ubezpieczeniom społecznym w myśl art. 6 ust. 1 i art., art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 205 z 2009r., poz. 1585 – tekst jednolity ze zm.).

Zarzuty apelacji w zakresie naruszenia przez Sąd prawa procesowego, pozbawione są słuszności. Przeciwnie w ocenie Sądu Apelacyjnego, ocena dowodowa dokonana przez Sąd Okręgowy jest prawidłowa i spełnia wymogi określone w art. 233 § 1 k.p.c. Podkreślenia wymaga, że skutecznie postawiony zarzut naruszenia przez Sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, iż sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego oraz brak jest wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1998r. II UKN 151/98 - OSNAPiUS 1999/15/492; z 4 lutego 1999r. II UKN 459/98 - OSNAPiUS 2000/6/252; z 5 stycznia 1999r. II UKN 76/99 - OSNAPiUS 2000/19/732). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok SN z dnia 27 września 2002r., II CKN 817/00 LEX nr 56906). Naruszenie zasad swobodnej oceny dowodów nie może polegać na przedstawieniu przez stronę

alternatywnego stanu faktycznego, a tylko na podważeniu przesłanek tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna - czego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, skarżący we wniesionej apelacji nie uczynili.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji swojego wyroku. O kosztach postępowania w drugiej instancji - stosownie do jego wyników – orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. (Dz. U. z 2013r., poz. 490) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.